

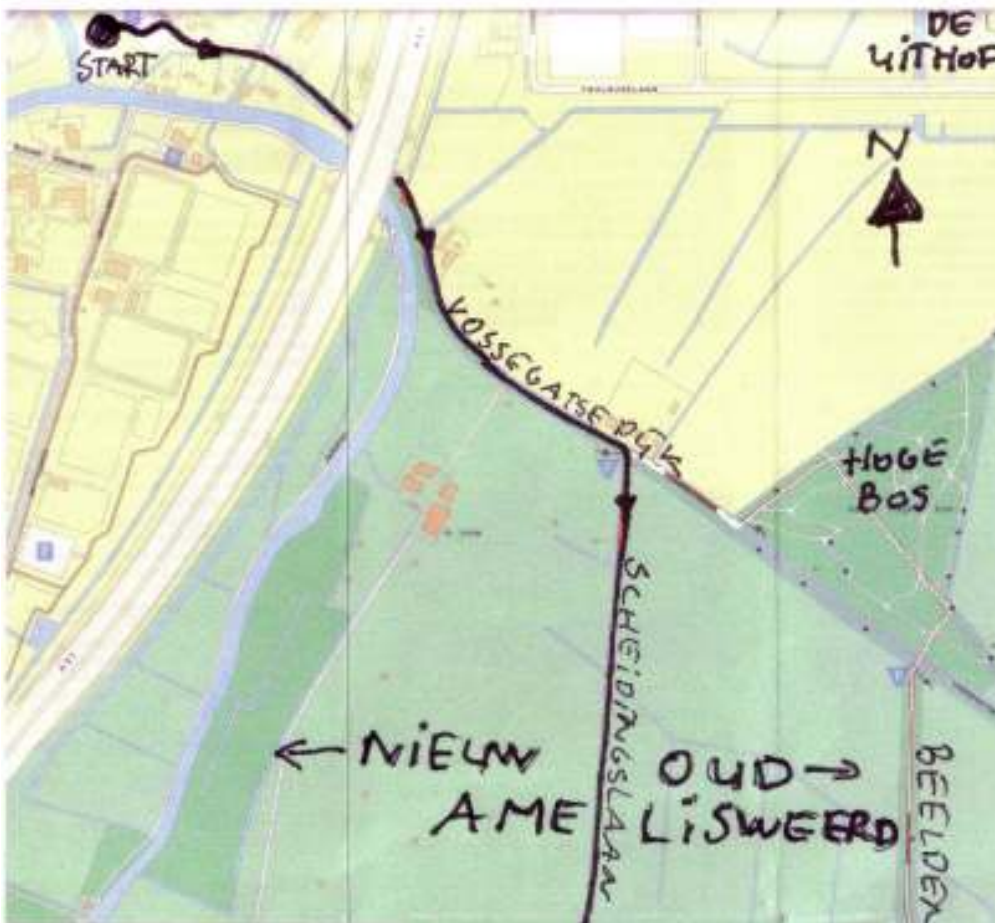
Van zwembad Kromme Rijn naar StayOkay, Rhijnauwen.

Lengte ca. 3 km

Duur: 45 minuten (Als je met een groep gaat kun je de ene helft met de kano naar Rhijnauwen laten gaan. De anderen wandelen erheen. Bij Rhijnauwen is een aanlegsteiger en daar kan dan worden geruild van vervoermiddel).

Karakteristiek van de wandeling

De wandeling gaat door het grootst aaneengesloten en hoogst opgaand (hoger dan 35 meter) rivierbos ouder dan 150 jaar dat Nederland rijk is. Het parkbos is nu op zijn letterlijke hoogtepunt en de vraag is nu hoe dit bos te beheren. Dat is lastig omdat de recreatiedruk hoog is en je deze functie wilt verenigen met een goed beheer van de rijke natuur in dit gebied. De geschiedenis van Amelisweerd gaat terug tot 1200, toen Ridder Amelis ter Uterwaarde een ridderhofstad liet bouwen. In de middeleeuwen volgt dan vooral de ontginning van het woeste achterland. Pas in de 17^e en 18^e eeuw wordt aandacht geschonken aan de esthetiek van het landgoed vooral om te imponeren. Was er in 1600 haast geen boom meer te zien in de regio, daarna wordt er driftig aangeplant en tuinstijlen volgen elkaar in rap tempo op. Van Franse Barok en Rococo in de 18^e eeuw (in de Hollandse stijl met moestuin en boomgaarden, want het moest niet alleen mooi maar ook functioneel zijn), en tenslotte in de 19^e eeuw de romantische Engelse stijl met haar asymmetrie: kronkelige vijvers, hoogteverschillen, donker en lichtnuances, slingerende paden en afwisseling in grasland met solitaire bomen en weglappende landschaplijnen, die visuele diepte moesten versterken.

Daslook

Heksenkruid

Nijlgans

De Route

☞ Met de kanoaanlegplaats achter je steek je de parkeerplaats over en ga je rechts de Vossegatsedijk op. Dit is de oorspronkelijke oprijlaan van Rhijnauwen. Deze *oude steenweg* (vergelijk de *nieuwe steenweg*, de huidige Utrechtseweg) is aangelegd op een hoger gelegen oude oeverwal van de Rijn en was in de middeleeuwen de enige verbindingsweg tussen Utrecht en de ridderhofsteden Rhijnauwen en Amelisweerd. Later in de 19^e-eeuw was het de verbindingsweg tussen de forten Rhijnauwen en Vossegat (Kromme Rijn kazerne UCU). Links zie je de Uithof liggen met de 85 meter hoge Trans II.

☞ Tegenover nummer 39 ga je rechts de Scheidingslaan in en volgt vanaf hier de rode paaltjes.

De laan was in de middeleeuwen alleen nog een 'scheisloot' die Oud- van Nieuw Amelisweerd scheidde. Het is nog steeds een prachtige oude houtwal met aan beide kanten hakhout van *knotwilgen*, *es*, *zwarte els*, *hazelaar*, *sleedoorn*, *kers*, en *Gelderse roos*. Om de vier jaar wordt om en om de helft wisselend 'teruggezet' (gekapt en gesnoeid). Zo blijft de houtwal ter beschutting en als nestplaats continu geschikt voor vogels, zoogdieren en amfibieën. Aan de linkerkant zie je al snel een drietal forse grauwe populieren en even daarna meerdere prachtige exemplaren van de Zoete Kers met hun zo kenmerkende horizontaal geringde schors. Halverwege heb je links de meidoornhaag die karakteristiek is voor het Kromme Rijngebied en diende als afscheiding voor vee.

Rechts in de verte heb je zicht op de grienden van Nieuw-Amelisweerd. Deze wilgenplant is rustgebied voor reeën, die je hier tegen de avondschemering vaak kunt zien 'uittreden'. De trefkans op hazen, fazanten en een nijlgans is echter aanzienlijk groter.

Aan het eind van de laan staan een aantal mooie exemplaren van de *haagbeuk* en *Spaanse aak*. Langs het pad tref je hier veel *fluitenkruid* (ook wel toepasselijk 'Hollands Kant' genoemd).

Bij de kruising van paden heb je rechts een doorkijkje naar de Helweide, het hooilandje achter het huis van Nieuw Amelisweerd, dat iets verder naar achter ligt. Van de Helweide is zand afgegraven om de paden op te hogen.

Je loopt nu langs de scheidingssloot en bent hier in het beuken-eiken bos. Beuken horen thuis op de nattere gronden, maar de eik is eigenlijk een boom van drogere zandgronden. Als ondergroei zie je hier veel bijzondere stinzenplanten (stins=versterkte Friese herenboerderij). Stinzenplanten zijn exotische soorten die voor gebruik en esthetiek werden geïmporteerd en gekweekt). Hier is een mooi assorti van deze planten te vinden zoals: de *aronskelk*, *keverorchis*, *bostulp*, *hyacint*, (*stengelloze*-) *sleutelbloem*, *anemoon*, *voorjaars-helmbloem*, *sneeuwkllokje*, *narcis*. De meeste van deze planten zijn hier geïntroduceerd door de toenmalige bewoner van Nieuw-Amelisweerd *Marquis de Sandricourt*, een botanicus, die een eigen bollenkwekerij had in het Westland. Als 'culinaire' bijzonderheid vind je hier, en dan vooral richting Nieuw Amelisweerd, de wijngaardslak. Verder groeit hier veel *heksenkruid* en *brandnetel* (indicator van voedselrijke grond, en gastheerplant voor vele vlinders). Hier en daar zie je aan de afgekalfde oever van de sloot sporen van reeën die dit punt gebruiken als oversteekplaats. De horizontaal verlopende paadjes langs de oever, van zo'n drie centimeter breed, zijn de doorgangsroutes (wissels) van muizen.

Na het bruggetje over het water kom je in 'het Engels werk': aangelegd in de Engelse landschapstijl. De stijl kenmerkt zich door op een 'natuurlijke' manier visueel het gevoel van ruimte te benadrukken: kronkelende paadjes, open en dichte plekken, donker en licht met veel water dat hier is afgetapt van de kromme Rijn. Direct over het bruggetje houd je links aan.

Het eiland aan je linkerhand is dicht begroeid met het *Amerikaans Vergeet me Nietje*, dat in voorjaar en zomer een blauwe gloed geeft. Er staat hier veel *look-zonder-look* (waarvan de bladeren een uienlucht afgeven als je ze fijnwrijft). Het

zevenblad dat je hier en daar ziet is ooit door Romeinen geplant voor consumptie.

☞ Je steekt het bruggetje over, verlaat hier even de rode paaltjesroute en houdt langs de heuvel rechts aan. De heuvel is opgeworpen toen de vijver en grachten werden gegraven. In de bocht naar links met de eeuwenoude plataan, heb je een mooi uitkijkje over de dode arm van de Kromme Rijn. Nadat in 1872 de loop van de Rijn werd verlegd is het eiland en deze inham ontstaan die de vijver met de rivier verbindt. Na 100 meter verlaat je het Engels werk met een bruggetje en volgt de rode paaltjes. Hier en daar zie je op de omgevallen reuzen van beuken de plakaten van de *Tonderzwam*. De zwam werd in de late middeleeuwen gebruikt als brandstof die smeulend werd meege dragen in tondeldozen. Met wat bochtwerk, met links en rechts uitgebloeide en platgeslagen daslook, kom je nu bij Huize Oud Amelisweerd (rechts). Je staat nu op het 'Sterrenpunt'. De laan waar je vandaan komt is de Domlaan. Napoleon die in Oud-Amelisweerd een pied-à-terre hield, had rond 1800 de bedoeling de laan helemaal recht door te trekken tot aan de dom. Zijn plan is nooit gerealiseerd. De indeling van dit deel van het parkbos in de Barokke landschapstijl kenmerkt zich door rechte zichtlanen en diagonalen en stond aan de basis van de indeling van Oud Amelisweerd. In de periode kort daarop van 1740-1770 wilde men meer afwisseling: de Rococo stijl. Het bos krijgt naast de buitenliggende rechte lanen, kronkelende paden in het binnenbos.

Bij het sterrenpunt ga je recht door en volgt tot aan *Stay-Okay* de gele paaltjes.

Rechts van het pad zie je een hoogstam boomgaard die hoort bij melkveeboerderij de Zonnewijzer. Fruit op hoogstam is helaas een bijzonderheid sinds de jaren 60 en 70 deze boomgaarden uit economische motieven op grote schaal zijn vervangen door laagstam gaarden. Het groene hek door en direct rechts en je bent gekomen op landgoed Rhijnauwen. Vanaf dit punt zie je nog veel gezonde kastanjereuzen. Dat is bijzonder omdat deze boom geteisterd wordt door de kastanje mineerdersmot en recentelijk ook door de dodelijke en mysterieuze bloedziekte (40% van de bomen in Midden en Zuid Nederland besmet !). De bocht om links en je komt zo op de speelweide. Hier volgt het pad de Kromme Rijn. De Rijn, van oudsher de grens van het Romeinse rijk, die duizenden jaren door periodieke overstromingen het landschap achter de rivier (tot aan de heuvelrug) bepaalde maar al vóór de ontginning van de woeste grond in de middeleeuwen aan kracht had ingeboet. Met de Nieuwe Hollandse waterlinie is de rivier uitgediept en verbreed voor watertoevoer die nodig was om omringend land snel onder water te kunnen zetten. Aan de overkant van de rivier gaat het Jaagpad, genoemd naar de 'jagers' die met behulp van trekpaarden de schepen stroomopwaarts brachten. Nieuwe aanplant van Leilindes die op de eeuwenoude leilindenlaan links uitkomt en je bent Bij het eindpunt: Het landhuis Rhijnauwen, met het poortgebouw (voormalig koetshuis), de duiventoren en StayOkay hotel.

Je kunt nu een andere weg terugnemen, of met de kano terugvaren en ruilen van vervoermiddel als dat van te voren is gepland.